

Op stap met een grondboor

Kees Siderius

Het is nog donker als we het bedrijf verlaten op weg naar de klus van vandaag. Vantevoren heeft teamleider Egbert Sportel ons op de kaart gewezen waar we naar toe gaan. Het is niet ver.

De met de grondboor omhooggehaalde aarde wordt goed bekeken: een verdachte kleur kan vervuiling betekenen.

Andere dagen zitten de mannen soms uren in de bus. Onderzoeksburo Van Limborgh krijgt opdracht uit het hele land.

'Vorige week zijn we een hele dag op Schiermonnikoog geweest om de verontreiniging bij het Bezoekerscentrum te controleren. De bodem onder de oude centrale is vervuild en dat houden we regelmatig in de gaten', vertelt Sportel.

Het onderzoek van vandaag is een zogenaamd voorzorgsonderzoek volgens de VNG-richtlijnen. De Vereniging van Nederlandse Gemeenten heeft een standaard onderzoeksmodel opgesteld, dat gebaseerd is op de voorlopige praktijkrichtlijn van het ministerie van VROM. De opdrachtgever is in dit geval de gemeente Groningen. Zij heeft de bedoeling het terrein toe te voegen aan het industriegebied aan de oostkant van de stad.

Ditmaal is het niet nodig, maar soms gaat Sportel vooraf een archiefonderzoek doen. *'Op basis van informatie of vermoedens van de opdrachtgever gaan we dan zoeken in de gemeentearchieven. Die gaan terug tot ongeveer het jaar 1870. We kijken dan of er vroeger een fabriek gestaan heeft, die misschien de bodem verontreinigd heeft. Regelmatig gaan we ook omwonenden vragen of die iets weten, of oud-werknemers. Zulke informatie kan heel nuttig zijn, bijvoorbeeld bij het lokaliseren van oude opslagtanks in de grond. Soms kunnen mensen vertellen met welke stoffen er gewerkt is inder tijd.'*

De peilbuis is geplaatst en er worden nog enkele grondmonsters genomen.

Kleur en geur

We zijn inmiddels aangekomen bij het bewuste terrein. Het blijkt een driehoekig weiland van ongeveer 1 ha te zijn, ingeklemd tussen de opritten naar de Gideonbrug over het Winschoterdiep. Een paard staat in een hoek van het drassige weiland te grazen. Sportel parkeert de bus en zijn collega's, Marten de Vries en Roelof Rozema, laden het materiaal uit. Het belangrijkste hulpmiddel zijn de grondboren, die je met de hand erin draait en waar je steeds een stuk van 1 meter – tot maximaal 5 meter – tussen kunt zetten. Ze hebben boren bij zich voor klei, puin, voor grind en zelfs een diamantboor voor beton of asfalt.

Er moeten vandaag 3 grondmonsters genomen en 2 peilbuizen geplaatst worden. Sportel bekijkt waar hoge en lage stukken in het weiland zijn, waar sloten liggen en hoe het grondwater waarschijnlijk stroomt. Dan wijst hij de plaatsen aan en op twee punten begint het boren. Nummer drie beent met grote stappen langs de afrastering, meet het weiland op en bepaalt de exakte plaats van de verschillende boringen. 's Middags zal dit op de tekenafel met behulp van een computer in een nauwkeurige situatieschets verwerkt worden.

Bij het boren wordt de boor steeds uit het gat getrokken, waarna de opgehaalde klei goed bekeken wordt. Ook wordt er elke keer even aan geroken. *'Als de grond een bepaalde kleur heeft, kan dit op een specifieke verontreiniging duiden. Arseen geeft bijvoorbeeld een blauwe kleur. Olieproducten kun je vaak ruiken. Dieselgeur kun je duidelijk herkennen en benzine ruikt heel scherp'*, vertelt Roelof Rozema. Op een gegeven moment bereikt de boor het grondwater. Dan wordt er nog 1 meter verdergeboord en daarna wordt er een peilbuis in het gat geplaatst. De bodem onder dit weiland bestaat uit taai klei en het boren gaat hier niet licht, maar de mannen zijn tevreden. Het geboorde gat blijft intact en stort niet steeds in, zoals in zandgrond vaak gebeurt. Dan moet er met een speciale buis een soort schacht in het gat gezet worden en dat is wat extra werk.

Fietspomp

De pvc-peilbuizen worden op maat gezaagd en in het gat geplaatst. Om de buis heen wordt wat grind gestort als extra filter om ervoor te zorgen dat het grondwater bij de buis kan komen. Er komt een kapje op, zodat de buizen gemakkelijk

terug te vinden zijn en dieren zich er niet aan verwonden. 's Middags wordt het eerste water uit de peilbuizen afgepompt en weggegooid. Sportel: *'Het eerste water dat zich in de buis verzamelt kan bij het boren van samenstelling veranderd zijn. Je kunt pas na een aantal dagen een betrouwbaar watermonster nemen. Op deze plaats komen we over één week terug om watermonsters te nemen. Die gaan dan naar het laboratorium voor onderzoek.'* Het oppompen gebeurt met een doorgewone fietspomp, waarvan het leertje omgedraaid is. *'Simpel, maar doeltreffend. Je hebt er geen stroom voor nodig, zo'n apparaat doet het altijd.'*

Als de mannen een half uurtje bezig zijn, komt het paard even een kijkje nemen. Voorzichtig, maar nieuwsgierig, snuffelt hij aan de boor en aan de peilbuis. Zo op het eerste gezicht wordt er vandaag niets verdachts gesignaleerd. Als de laboratoriumuitslag ook geen verontreiniging aantoont, komen hier bedrijven en zal dit paard binnenkort naar een ander weiland moeten verhuizen.